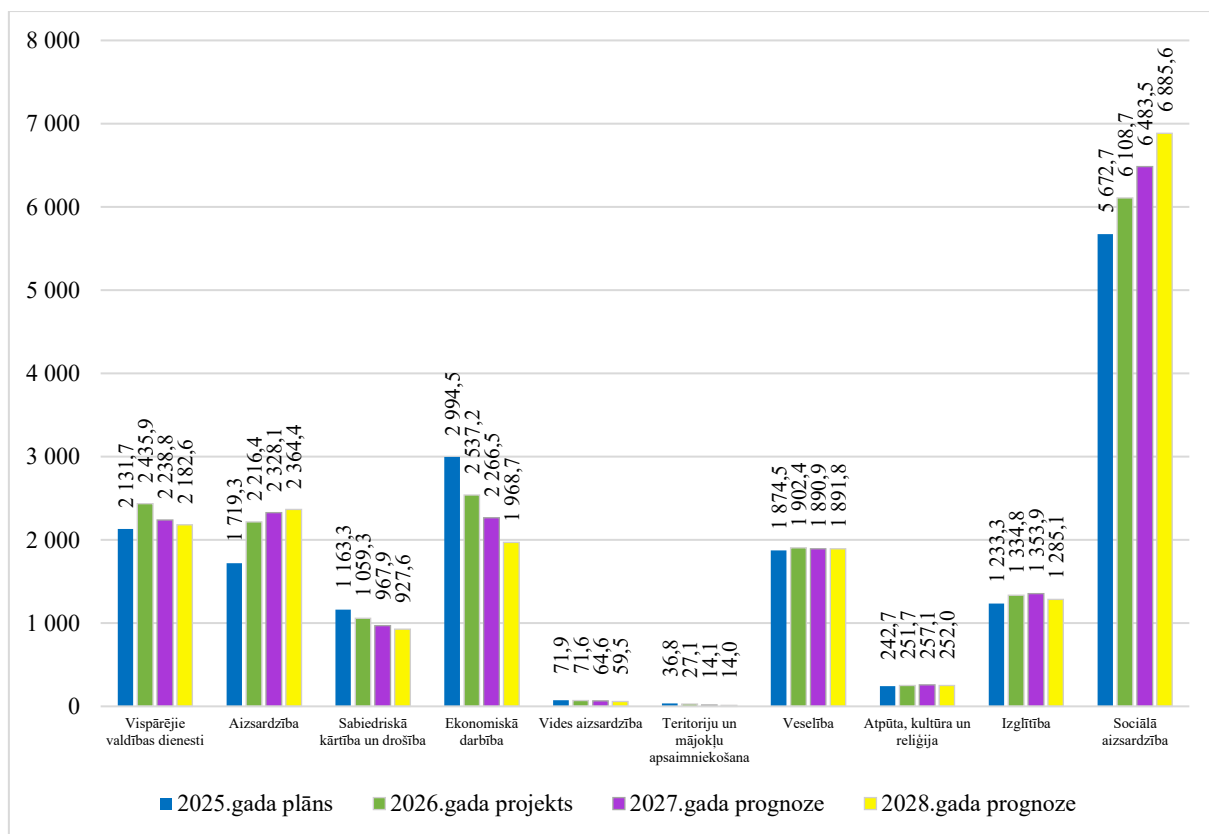

5.3. Izdevumu politikas virzienu un izdevumu atbilstoši funkcionālajām un ekonomiskajām kategorijām kopsavilkums

Valsts budžeta izdevumi 2026. gadā plānoti 17 945,2 milj. *euro* apmērā. Izdevumu palielinājums, salīdzinot ar 2025. gada plānu, ir 4,7% jeb 804,3 milj. *euro*.

5.1. attēls Valsts budžeta izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām no 2025. līdz 2028. gadam, milj. *euro*

Saskaņā ar izdevumu klasifikāciju atbilstoši funkcionālajām kategorijām 2026. gadā no kopējiem valsts budžeta izdevumiem novirzīti:

vispārējiem valdības dienestiem 2 435,9 milj. *euro* jeb 13,6%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 304,3 milj. *euro* jeb 14,3% vairāk. Izdevumu palielinājums saistīts ar izdevumu pieaugumu valsts parāda vadībai, grāmatvedības funkcijas centralizācijas nodrošināšanai Valsts kasē, pārņemot finansējumu no citiem resoriem. Paredzēts papildu finansējums atbalstam pierobežas pašvaldībām (Alūksnes novada pašvaldībai, Augšdaugavas novada pašvaldībai, Balvu novada pašvaldībai, Krāslavas novada pašvaldībai un Ludzas novada pašvaldībai atbilstoši Eiropas Savienības ārējās robežas kilometru garumam), vēlēšanu komisiju atlīdzības nodrošināšanai, pieejamu cenu īres dzīvokļu privātās un publiskās partnerības (PPP) projekta īstenošanai 2026. gadam, VID un UR IT sistēmu pielāgošanai saistībā ar izmaiņām nodokļu likumos un citos normatīvos aktos, vienreizējām investīcijām neatliekamam drošības pasākumu īstenošanai Ārlietu ministrijas pārstāvniecībai Briselē (ES prezidentūras nodrošināšanai) budžeta resora “74.Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” (turpmāk – budžeta 74. resors) 04.00.00 programmā “Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana”. Uz funkciju “Vispārējie valdības

dienesti” attiecināts arī budžeta 74. resora 01.00.00 programmā “Apropriācijas rezerve”, 02.00.00 programmā “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, 09.00.00 programmā “Valsts nozīmes reformas īstenošanai”, 17.00.00 programmā “Finansējums Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā noteikto pasākumu īstenošanai”, 21.00.00 programmā “Finansējums vēlēšanu nodrošināšanai” plānotais finansējums u.c.;

aizsardzībai 2 216,4 milj. *euro* jeb 12,4%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 497,1 milj. *euro* jeb 28,9% vairāk. Ņemot vērā būtisko izdevumu palielinājumu valsts aizsardzībai un drošībai, kas plānots valsts budžeta 74.resora programmā 24.00.00 “Valsts aizsardzības un drošības fonds”, pēc tā pārdales uz Aizsardzības ministrijas budžetu kopumā nākamgad aizsardzības izdevumus pēc NATO metodoloģijas veidos 4,91% no IKP, 2027. gadā – 5,0%, bet 2028. gadā – 4,87%. Uz funkciju “Aizsardzība” attiecināts arī finansējums Satversmes aizsardzības biroja darbības nodrošināšanai un budžeta 74. resora 18.00.00 programmā “Finansējums valsts drošības stiprināšanas pasākumiem” plānotais finansējums, kas daļēji paredzēts arī ar valsts iekšējo drošību saistītiem pasākumiem, kā arī jau pieminētajā jaunizveidotajā 24.00.00 programmā “Valsts aizsardzības un drošības fonds” plānotais papildu finansējums, kas paredzēts kaujas spēju palielināšanai nepieciešamā ekipējuma, kaujas mašīnu iegādei un pasākumiem, izmantojot ES SAFE (Security Action for Europe) instrumentu, kā arī kaujas spēju palielināšanai atbilstoši valsts izņēmuma klauzulas nosacījumiem;

sabiedriskai kārtībai un drošībai 1 059,3 milj. *euro* jeb 5,9%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 104,0 milj. *euro* jeb 8,9% mazāk. Samazinājums saistīts ar finansējuma izmaiņām Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo – katastrofu pārvaldības centru būvniecībai, speciālo ugunsdzēsības un glābšanas transportlīdzekļu iegādei (ar valsts drošību saistītam pasākumam), valsts robežas apsardzības infrastruktūras (žoga) izbūvei gar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu, izdevumu samazinājumu ilgtermiņa saistību pasākumam “Jauna cietuma būvniecība Liepājā”. Uz funkciju “Sabiedriskā kārtība un drošība” attiecināts budžeta 74. resora 10.00.00 programmā “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršana”, 22.00.00 programmā “Valsts ārējās robežas drošības pasākumu nodrošināšana” plānotais finansējums u.c.;

ekonomiskai darbībai 2 537,2 milj. *euro* jeb 14,1%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 457,4 milj. *euro* jeb 15,3% mazāk. Samazinājums galvenokārt saistīts ar izdevumiem 74. resora 80.00.00 programmā “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”, no kuras pārdalīts finansējums uz citiem budžeta resoriem apstiprinātajiem projektiem un pasākumiem citos izdevumu kodos atbilstoši funkcionālajām kategorijām. Samazināts finansējums elektroenerģijas lietotāju atbalstam. Uz funkciju “Ekonomiskā darbība” attiecināts arī finansējums budžeta 74. resora 23.00.00 programmā “Valsts atbalsta programmas un citi valsts nozīmes pasākumi” (tajā skatā paredzēts finansējums valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja (valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš”) finanšu līdzsvara par 2025. gadu nodrošināšanai, Rail Baltica projekta Latvijā ieviešanas izvērtējuma veikšanai, kā arī vienota dzelzceļa infrastruktūras pārvaldības modeļa izstrādei, 20. Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētku “Gaudeamus” rīkošanai) u.c.;

vides aizsardzībai 71,6 milj. *euro* jeb 0,4%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 0,3 milj. *euro* jeb 0,4% mazāk. Samazinājums galvenokārt saistīts ar izdevumiem Emisijas kvotu izsolīšanas instrumenta projektu īstenošanai;

teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai 27,1 milj. *euro* jeb 0,2%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 9,8 milj. *euro* jeb 26,5% mazāk. Samazinājums galvenokārt saistīts ar izmaiņām izdevumos valsts digitālās attīstības politikas īstenošanai un ar paredzēto finansējumu Atveseļošanas un noturības mehānisma projektiem un pasākumiem u.c.;

veselībai 1 902,4 milj. *euro* jeb 10,6% no kopējiem valsts budžeta izdevumiem, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 27,9 milj. *euro* jeb 1,5% vairāk. Palielinājums galvenokārt saistīts ar paredzēto papildu finansējumu mātes un bērna veselības uzlabošanai, veselības pakalpojumu un zāļu pieejamībai bērniem, paliatīvās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai, medikamentu pieejamības stiprināšanai medikamentu cenu segmentā līdz 10 *euro* un invalīdiem (farmācijas pakalpojuma līdzfinansējuma korekcija). Uz funkciju “Veselība” attiecināti arī izdevumi Iekšlietu ministrijas 38.05.00 apakšprogrammā “Veselības aprūpe un fiziskā sagatavotība” un finansējums budžeta 74. resora 12.00.00 programmā “Finansējums veselības jomas pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” u.c.;

atpūtai, kultūrai un reliģijai 251,7 milj. *euro* jeb 1,4%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 9,0 milj. *euro* jeb 3,7% vairāk, kas galvenokārt saistīts ar finansējumu sabiedriskā pasūtījuma īstenošanai Latvijas Sabiedriskajā mēdijā, risinājumam neatliekamai drošības pasākumu īstenošanai - gatavību kultūras mantojuma aizsardzībai un glābšanai krīzes situācijās kultūras mantojuma iestādēs, tajā skaitā kiberdrošības stiprināšanai digitālajā jomā u.c.

izglītībai 1 334,8 milj. *euro* jeb 7,4%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 101,5 milj. *euro* jeb 8,2% vairāk. Palielinājums galvenokārt saistīts ar papildu finansējuma piešķiršanu finansēšanas modeļa “Programma skolā” ieviešanai, kā arī finansējuma palielinājumu, lai nodrošinātu pedagogu darba samaksas pieaugumu par 2,6 procentiem no 2025. gada 1. janvāra, ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai u.c.;

sociālajai aizsardzībai 6 108,7 milj. *euro* jeb 34,0%, kas salīdzinājumā ar 2025. gadā plānoto ir par 436,0 milj. *euro* jeb 7,7% vairāk. Palielinājums saistīts ar papildu finansējuma piešķiršanu materiālā atbalsta (pabalstu) pilnveidošanai ģimenēm ar bērniem, materiālā atbalsta pilnveidošanai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, vecāku pabalsta saglabāšanai 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem, paliatīvās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai, sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai, vecuma pensijas izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto palielināšanos un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā izmaksām saistībā ar pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, apbedīšanas pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, pabalsta pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušam laulātajam izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, bezdarbnieka pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, slimības pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, atlīdzības par darbspēju zaudējumu izmaksām saistībā ar atlīdzības saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos vidēji mēnesī un atlīdzības vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, invaliditātes pensijas izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos u.c.;

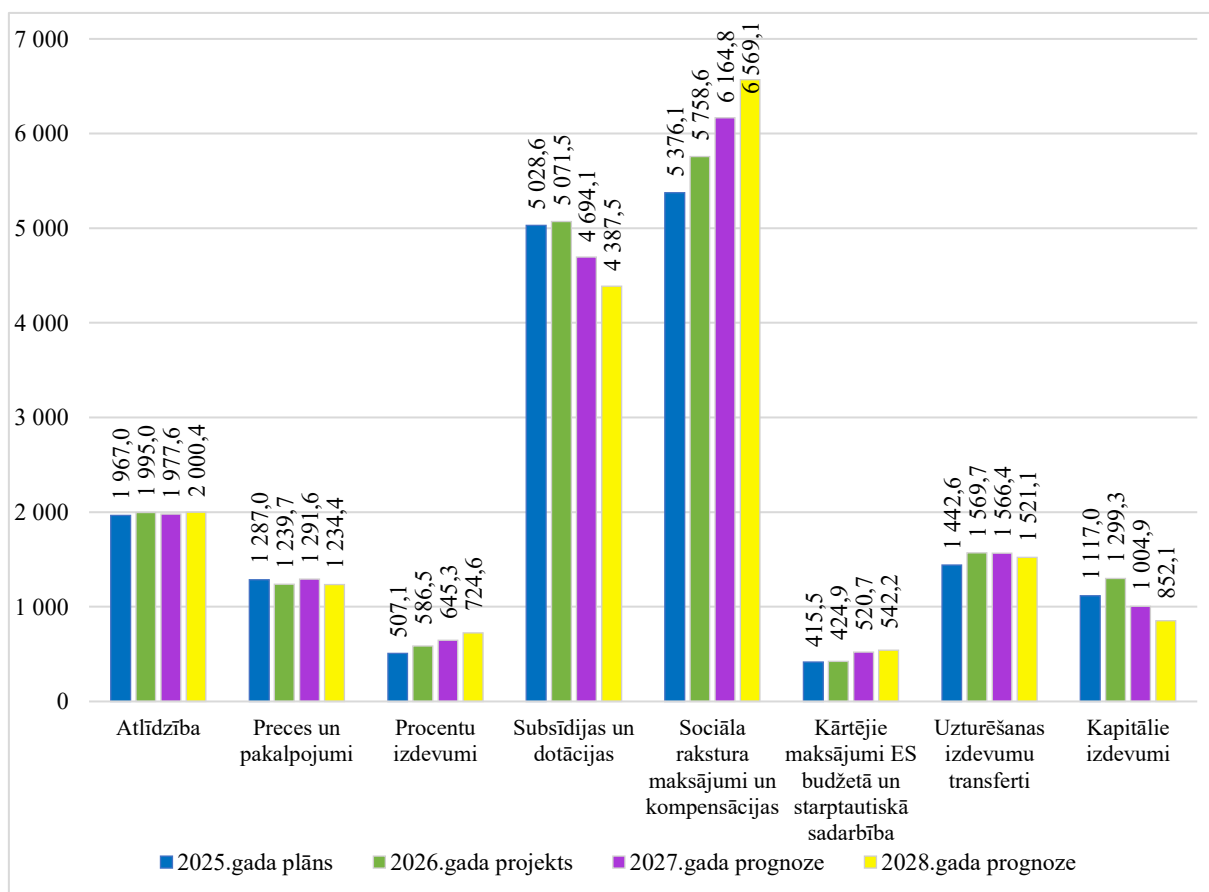
Saskaņā ar izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām valsts budžeta izdevumu finansēšanai 2026. gadā 1 995,0 milj. *euro* jeb 11,1% no kopējiem izdevumiem paredzēts novirzīt *atlīdzībai*. Salīdzinot ar 2025. gadu, izdevumi *atlīdzībai* palielinās par 1,4% jeb 28,0 milj. *euro*. Palielinājums galvenokārt saistīts ar plānoto finansējumu starptautisko operāciju un Nacionālo bruņoto spēku personālsastāva centralizētajam atalgojumam u.c.;

Izdevumi *precēm un pakalpojumiem* 2026. gadā paredzēti 1 239,7 milj. *euro* jeb 6,9% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, izdevumi *precēm un pakalpojumiem* samazināti par 3,7% jeb 47,3 milj. *euro*. Samazinājums galvenokārt saistīts ar iekšēju līdzekļu pārdali Aizsardzības ministrijas budžeta ietvaros, lai nodrošinātu izdevumus ilgtermiņa saistību pasākumam “Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa līgumi” atbilstoši ekonomiskajai būtībai u.c.;

Procentu izdevumiem 2026. gadā paredzēti 586,5 milj. *euro*. Salīdzinot ar 2025. gadu, to apjoms palielinājies par 79,4 milj. *euro* jeb 15,7%, nodrošinot nepieciešamo finansējumu valsts parāda vadībai un procentu maksājumiem;

Subsīdijām un dotācijām 2026. gadā paredzēti 5 071,5 milj. *euro* jeb 28,3% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, to apjoms palielināts par 42,9 milj. *euro* jeb 0,9%. Palielinājums galvenokārt saistīts ar papildu finansējumu aizsardzībai un iekšējās drošības stiprināšanai budžeta 74. resora 24.00.00 programmā “Valsts aizsardzības un drošības fonds”. Paredzēts papildu finansējums prioritāro pasākumu “Mātes un bērna veselības uzlabošana”, “Medikamentu pieejamības stiprināšana medikamentu cenu segmentā līdz 10 *euro* un invalīdiem (farmācijas pakalpojuma līdzfinansējuma korekcija)”, “Papildu finansējums paliatīvās aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai”, “Veselības pakalpojumu un zāļu pieejamība bērniem” apakšpasākuma “Speciālistu un izmeklējumu (ambulatorā) pieejamības uzlabošana bērniem” īstenošanai. Vienlaikus būtiski samazinājies finansējums 80.00.00 programmā “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” saistībā ar pārdalīto finansējumu apstiprinātajiem projektiem un pasākumiem uz citiem budžeta resoriem citos izdevumu kodos atbilstoši ekonomiskajām kategorijām u.c.;

5.2. attēls Valsts budžeta izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām no 2025. līdz 2028. gadam, milj. *euro*

Sociāla rakstura maksājumiem un kompensācijām 2026. gadā paredzēti 5 758,6 milj. *euro* jeb 32,1% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, to apjoms palielinājies par 382,5 milj. *euro* jeb 7,1%. Paredzēts papildu finansējums prioritārā pasākuma “Materiālā atbalsta (pabalstu) pilnveidošana ģimenēm ar bērniem”, “Materiālā atbalsta pilnveidošana ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem”, “Vecāku pabalsta saglabāšana 75% apmērā strādājošiem pabalsta saņēmējiem” īstenošanai. Plānoti izdevumi 2025. gada pensiju

indeksācijai 2026. gadā un pensiju indeksācijai 2026. gada 1. oktobrī, tai skaitā izdevumi piemaksu pie vecuma pensijas un pie invaliditātes pensijas par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Palielinājums paredzēts saistībā ar izdienas pensijas un pabalstu vidējā apmēra un kontingenta izmaiņām, vecuma pensijas izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto palielināšanos un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, pensijas apgādnieka zaudējuma gadījumā izmaksām saistībā ar pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, apbedīšanas pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, pabalsta pensijas saņēmēja nāves gadījumā pārdzīvojušam laulātajam izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, bezdarbnieka pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, slimības pabalsta izmaksām saistībā ar pabalsta vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, atlīdzības par darbaspēju zaudējumu izmaksām saistībā ar atlīdzības saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos vidēji mēnesī un atlīdzības vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos, invaliditātes pensijas izmaksām saistībā ar pensijas saņēmēju skaita prognozēto palielināšanos un pensijas vidējā apmēra mēnesī prognozēto palielināšanos u.c.;

Kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un izdevumi starptautiskajai sadarbībai 2026. gadā plānoti 424,9 milj. *euro* apmērā jeb 2,4% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, to apjoms palielināts par 2,3% jeb 9,4 milj. *euro*. Palielinājums paredzēts iemaksām starptautiskajās organizācijās ES politiku instrumenti un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajos projektos u.c.;

Transfertiem viena budžeta ietvaros un uzturēšanas izdevumu transfertiem starp budžeta veidiem 2026. gadā paredzēti 1 569,7 milj. *euro* jeb 8,7% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, to apjoms palielināts par 127,1 milj. *euro* jeb 8,8%. Tai skaitā paredzēts papildu finansējums modeļa "Programma skolā" ieviešanai, Vēlēšanu komisiju atlīdzības nodrošināšanai, pedagogu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai par 2,6 procentiem no 2025. gada 1. janvāra (pārdalot finansējumu no budžeta 74. resora programmas 23.00.00 "Valsts atbalsta programmas un citi valsts nozīmes pasākumi", kā arī izdevumiem ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai u.c.;

Kapitālajiem izdevumiem 2026. gadā paredzēti 1 299,3 milj. *euro* jeb 7,2% no kopējiem izdevumiem. Salīdzinot ar 2025. gadu, tie palielināti par 182,3 milj. *euro* jeb 16,3%. Palielinājums galvenokārt saistīts ar izdevumiem kaujas spēju stiprināšanai un attīstībai atbilstoši NBS Attīstības plānam (Valsts budžeta investīciju projektam "Nacionālo bruņoto spēku ilgtermiņa līgumi"), Nacionālo bruņoto spēku pamatuzdevumu izpildei nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošanai u.c.

I. Valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta izdevumu kopsavilkums

Valsts budžets sastāv no **pamatbudžeta un speciālā budžeta**.

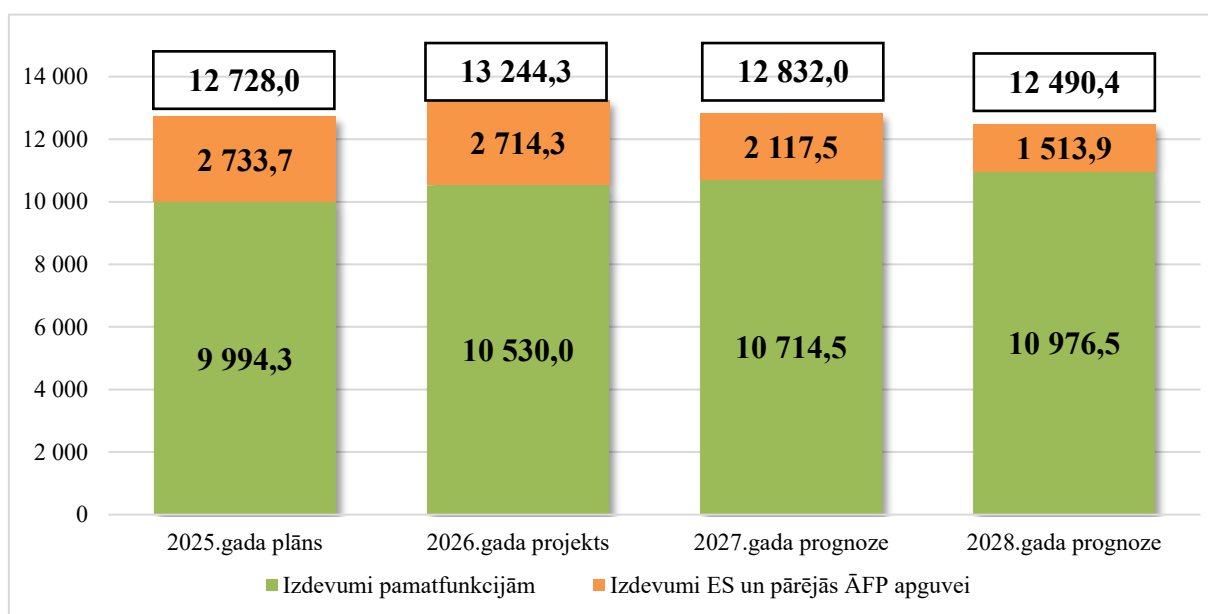
Lai nodrošinātu sabiedrībai uzskatāmu priekšstatu par to, kādi resursi ir iesaistīti valsts pamatfunkciju īstenošanā un kādi ES un citu ārvalstu politiku instrumentu pasākumu ieviešanā, visi gadskārtējā valsts budžeta izdevumi tiek nodalīti šādās sadaļās:

- valsts pamatfunkciju īstenošana;
- ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošana.

Valsts pamatbudžeta izdevumi 2026. gadā plānoti 13 244,3 milj. *euro* apmērā. Izdevumu palielinājums, salīdzinot ar 2025. gada plānu, ir 4,1% jeb 516,3 milj. *euro*.

Valsts pamatfunkciju īstenošanai 2026. gadā paredzēts finansējums 10 530,0 milj. *euro* apmērā jeb 79,5% no kopējiem valsts pamatbudžeta izdevumiem.

5.3.attēls Valsts pamatbudžeta izdevumi no 2025. līdz 2028. gadam, milj. *euro*

ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansēto un līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai 2026. gadā paredzēts finansējums 2 714,3 milj. *euro* apmērā jeb 20,5% no kopējiem valsts pamatbudžeta izdevumiem. Apstiprinātajiem projektiem un pasākumiem finansējums 2 045,5 milj. *euro* apmērā paredzēts ministriju un citu centrālo valsts iestāžu budžetos, bet projektiem, kuri vēl tiks apstiprināti, finansējums 668,8 milj. *euro* apmērā iekļāms budžeta 74. resora 80.00.00 programmā.

Likumprojektā “Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam” paredzēts finansējums **ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanas nodrošināšanai 2 714 342 971 *euro*** apmērā.

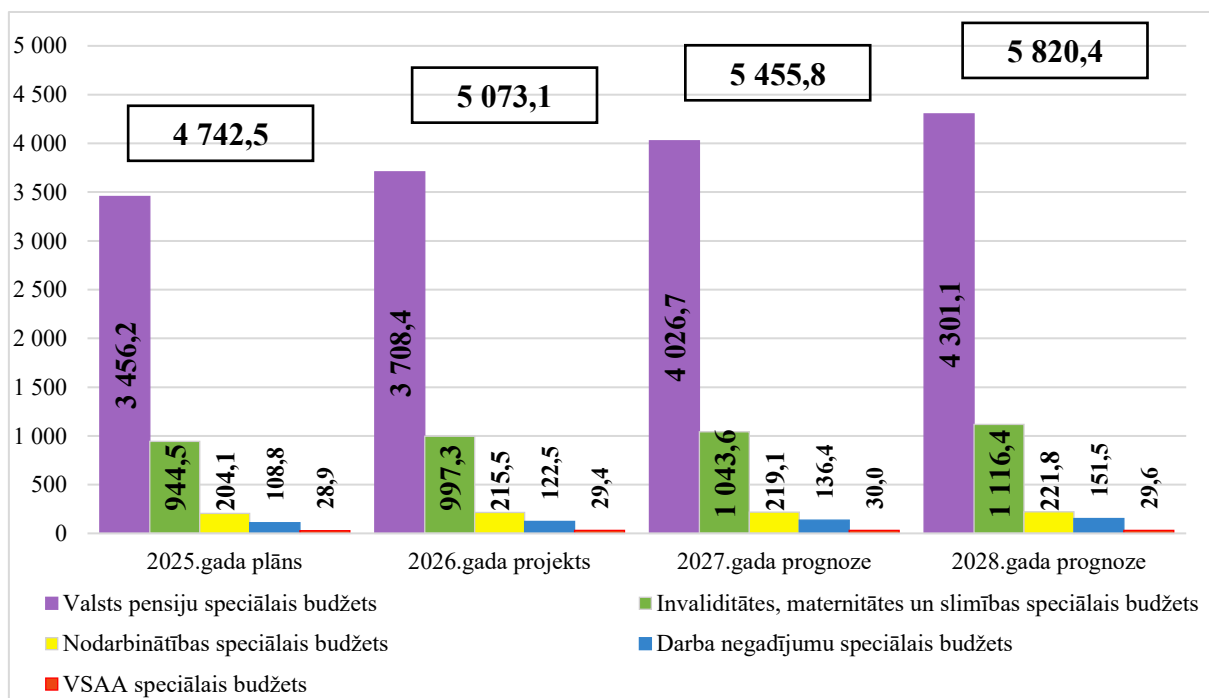
5.2. tabula Izdevumi ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai, *euro*

ES politiku instruments, pārējā ārvalstu finanšu palīdzība	2026. gada projekts
Pamatbudžetā – kopā	2 714 342 971
<i>tajā skaitā</i>	
Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu budžetos iekļāmais finansējums sadalījumā pa ES politiku instrumentiem un pārējo ārvalstu finanšu palīdzību	2 045 499 220
Eiropas transporta, telekomunikāciju un enerģijas infrastruktūras tīkli un Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	257 887 655
Kohēzijas fonds (KF)	51 948 910
Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)	369 572 984
Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF)	143 305 256
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	360 400 725
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	223 582 440
Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds (EJZAF)	35 169 978
Eiropas Kopienas iniciatīvas	12 640 608
Mērķis “Eiropas teritoriālā sadarbība”	30 630 673
Citi Eiropas Savienības politiku instrumenti	533 416 893
<i>tai skaitā Atveseļošanas un noturības mehānisms</i>	<i>400 687 089</i>
Šveices sadarbības programma	1 451 372
Citi ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti	11 368 339

ES politiku instruments, pārējā ārvalstu finanšu palīdzība	2026. gada projekts
Taisnīgas pārkārtošanas fonds	14 123 387
Budžeta resora „74.Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” programmā 80.00.00 „Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” plānotais finansējums	668 843 751

Valsts speciālā budžeta izdevumi 2026. gadam plānoti 5 073,1 milj. *euro* apmērā, kas, salīdzinot ar 2025. gada plānu, veido palielinājumu par 7,0% jeb 330,6 milj. *euro*.

5.4.attēls Valsts speciālā budžeta izdevumi no 2025. līdz 2028. gadam, milj. *euro*

apakšprogrammas līmenī tiek izslēgti savstarpējie transferti